

Hledač panacey

František Všetíčka

(Olomouc, Česká republika)

Každý básník si ve své poezii vytvoří svůj vlastní svět. Některý se spokojí s domácím teritoriem, jinému nestačí náš svět a sahá po nekonečných dálavách kosmu. Jan Szczurek (ročník 1949) patří k prvním, jeho svět je územně i pocitově vymezen. Ve svém debutu Hledání panacey (*W poszukiwaniu panaceum*) má sice báseň *Mezi Biskupskou kupou a Wawelem* (*Między Kopą Biskupią a Wawelem*), ale nemylně se, jeho svět je podstatně užší, neboť královský Wawel je přece jenom daleko. Šíří jeho vlastního světa vymezuje vstupní odstavec básně *Testament*:

*Z údolí
mezi Horou svaté Anny
a Biskupskou kupou
potřísnění inkoustem
rytíři slova
složí jeho dar
jak dobré víno
ve sklípku františkánů.*

...

*Z doliny
między Górą św. Anny
a Kopą Biskupią
zbroczeni atramentem
rycerze słowa
złożą jego dar
jak dobre wino
w piwnicy Franciszkanów.*

V básni *O Slezsku* (*O Śląsku*) je sice řeč o Katyni, Tobruku, Narwiku a Monte Cassinu, ale jde jen o výčet – vlastní Szczurkův svět ztělesňuje území mezi Horou svaté Anny a Biskupskou kupou.

Szczurkovo teritorium je zároveň územím zámků, zámeckých budov a ještě spíše ruin, jež v této části Slezska zůstaly po odchodu německé šlechty. Básník je touto zámeckou kulturou zajat, okouzlen a uhranut. Čím je zámecká ruina ubožejší a poničenější, tím víc jej poutá. Názorným dokladem je jeho vztah k ruinám zámku Dobrá, na jejichž rekonstrukci se aktivně a s nemalým zaujetím podílí. O ruině samotné a o nešťastné hraběnce Marylin White Seherr-Thoss je ve sbírce několik básní. Jedna z nich začíná:

*Z palácových komnat
zmizely stromy
někdy je slyšet pouze
muziku a ptáky.*

...

*Z pałacowych komnat
zniknęły drzewa
niekiedy tylko słychać
muzykę i ptaki.*

I my jsme navštívili zámek v Dobré, museli jsme s jeho ochráncem projít celý zámecký areál a vyšlapat až na věž. Byločasné jaro, foukal mrazivý vítr, dořídala zima, ale zapálený obnovitel nám vyprávěl o hraběnce Marylin, která, když oknem spatřila příjízď gestapo, skočila z okna a ukončila tak svou životní pouť. Mrazivá historie, nás promrazil zimní vítr, zasněžitel prožíval naopak přicházející vesnu.

Szczurkovo Panaceum zahrnuje také české reálie, které míří na Broumovsko. Konkrétně do Křinic u Broumova, jež jsou spjaty s poetkou Věrou Kopeckou, organizátorkou česko-polských básnických setkání. Této obci a básnířce samotné jsou věnovány tři básně, jež naznačují Szczurkovo tíhnutí k českému živlu. Nejkratší z nich, tváříci se jako haiku, má název Věra (Vera):

*Vrací paměť
matiné z Broumova
dává ovoce.*

...

*Powraca pamięć
poranek z Broumova
daje owoce.*

Po technické stránce je Szczurek básník obraznosti, v básni Poutník (Pielgrzym) zejména obraznosti vizuální:

*Je takový kraj
kde dokonce hřbitov
zahoří životem mrtvých.*

...

*Jest taki kraj
gdzie nawet cmentarz
zapłonie życiem zmarłych.*

Jindy se Szczurek projevuje jako poeta inklinující k aforistickému sdělení; např. na začátku básně Být sebou (Sobą być):

*Nenávist tě postihne
od těch
na jejichž chyby poukazuješ.*

...

*Wrogości doświadczysz
od tych
którym błędy wskazujesz.*

Obdobně kupř. v básni Hnízda (Gniazda).

Básníková usedlost v Łączniku na Opolsku leží v rovině, takže je vidět do daleka, při dobrém počasí je prý vidět i jesenický Praděd. Seděli jsme na verandě, bylo hezké počasí a Szczurek nám ukazoval v dálce nejvyšší horu Jeseníků. Já ji neviděl, ani dalekohledem. Jan Szczurek je básník vidoucí, což souvisí s výše zmíněnou vizuálností.

About the author

František Všeťička

Olomouc, Czech Republic

fvseticka@seznam.cz

Toto dílo lze užit v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.

